

АКТУАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ПЛАНУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ

Фінансове планування, як важлива складова механізму фінансової системи та одна з функцій управління, набуває актуальності за сучасних умов, коли суттєвим для діяльності є вплив глобалізації, поступової інформатизації суспільства та його інноваційного розвитку.

Різні аспекти фінансового планування і прогнозування знаходяться в центрі уваги багатьох вітчизняних та зарубіжних вчених. Суттєвий внесок у розв'язання проблем фінансового планування зробили такі вітчизняні вчені: І.А. Бланк, А.М. Ковальов, І.Т. Балабанов, А.М. Поддєрьогін та ін. Значний науковий інтерес для осмислення проблем фінансів підприємств являють праці західних науковців: Е.Грінолла, С.Бріггема, Дж.К. Хорна, Д.П. Нортон, Р.Брейлі та ін. Таким чином можна стверджувати, що фінансове планування є, з одного боку, достатньо вивченою ділянкою діяльності підприємства, а з іншого – досить складним явищем у практиці його постановки на конкретному підприємстві. Дані обставини і визначають актуальність теми дослідження.

Метою даного дослідження є узагальнення основних характеристик систем фінансового планування, що притаманні підприємствам, а також визначення існуючих тенденцій розвитку фінансового планування в умовах ринкового перетворення України.

Фінансове планування — це процес визначення обсягу фінансових ресурсів за джерелами формування і напрямками їх цільового використання згідно з виробничими та маркетинговими показниками підприємства у плановому періоді.

Фінансовий план можна розглядати як цільове завдання за окремими показниками діяльності підприємства щодо формування, розподілу і використання фінансових ресурсів підприємства, а також як фінансовий документ, що забезпечує взаємозв'язок показників розвитку підприємства з наявними ресурсами, взаємодію сукупної вартісної оцінки коштів, що беруть участь у відтворювальних процесах та в процесах обігу грошового капіталу.

Перше і основне завдання фінансового планування – це забезпечення нормального відтворювального процесу необхідними джерелами фінансування, а саме питання їх формування та використання.

Друге завдання – дотримання інтересів засновників, акціонерів та інших інвесторів. Бізнес-план, що містить докладне фінансове обґрунтування інвестиційного проекту, є для інвестора основним документом, що схиляє вкладення капіталу.

Третє завдання – гарантія виконання зобов'язань підприємства перед бюджетом та позабюджетними фондами, банками та іншими кредиторами. Оптимальна для підприємства структура капіталу приносить максимальний прибуток і максимізує платежі до державного бюджету.

Четверте завдання – виявлення резервів та мобілізація ресурсів з метою ефективного використання прибутку та інших доходів.

П'яте завдання – контроль за фінансовим станом, плато- і кредитоспроможністю підприємства.

Як показує вітчизняний та зарубіжний досвід господарювання, у підприємстві планування починають широко використовувати в той період розвитку, коли після бурхливого зростання чи становлення виникають проблеми зі зміцненням досягнутого успіху, забезпеченням стабільності. Можна виділити декілька сфер, де відчувається потреба в застосуванні фінансового планування:

- новостворені підприємства. Активні процеси розвитку підприємництва призводять до створення нових організацій та підприємств, посилення конкуренції між ними, банкрутства і закриття багатьох із них. Діяльність новостворених підприємницьких структур неможлива без науково обґрунтованого плану дій – бізнес-плану, що розробляється кожною підприємницькою структурою в період заснування;

- діючі підприємницькі структури, які здійснюють реструктуризацію та диверсифікацію виробництва. В умовах зростаючої конкуренції більшість підприємницьких структур змушені постійно дбати про вдосконалення продукції, освоєння випуску новітніх конкурентоспроможних товарів та послуг, що призводить до значних структурних зрушень у виробництві. Істотні зміни в техніці, технології, організації виробництва, збуту продукції впливають на основні параметри діяльності підприємства. Необхідність їх визначення ще до початку проведення серйозних змін у виробництві має потребу у плануванні діяльності підприємства відповідно до умов, що склалися або можуть скластися в майбутньому;

- оскільки у сфері державних підприємств функція планування є традиційною, а його характер не передбачає власних цілей розвитку, аналізу і прогнозування стану економіки залежно від змін у внутрішньому та зовнішньому середовищах, в умовах ринку їм необхідно постійно використовувати досвід планування діяльності інших підприємств.

Фінансове планування потрібне, в першу чергу, для збереження фінансової рівноваги підприємства, а, з іншого боку – для уникнення накопичення зайвих ліквідних засобів. Воно повинно охоплювати всі фінансово-економічні та виробничо-господарські процеси підприємства.

Для державних підприємств фінансове планування є обов'язковим. Зокрема, державне підприємство «Житомирський лікєро-горілочаний завод» в процесі виконання функції фінансового планування реалізовує скоординовану роботу планово-економічного відділу та бухгалтерії підприємства. Якщо раніше в процесі реалізації фінансового планування підприємством використовувалися застарілі методи оперативного планування, були відсутні кваліфіковані кадри, обізнані з сучасними методами планування, то на даний момент ситуація поступово вирішується завдяки вдосконаленню основних видів фінансового планування на підприємстві, а саме: прогнозування, поточного планування та оперативного планування фінансової діяльності. Основні види планів, що на даний момент використовуються підприємством: план доходів та витрат, план розподілу чистого прибутку, план операційних витрат, фінансовий план капітальних інвестицій підприємства.

Як показує вітчизняний і зарубіжний досвід господарювання, у підприємстві планування починають широко використовувати в той період розвитку, коли після активного зростання діяльності та успіху підприємства виникають труднощі зі збереженням та збільшенням досягнутих результатів.

Отже у процесі фінансового планування діяльності підприємства кваліфіковане використання фінансовими менеджерами всіх типів планів дозволяє підвищити ефективність господарювання, розширити масштаби виробництва і поліпшити його конкурентну позицію на ринку. Таким чином, є очевидною безумовна необхідність та актуальність формування системи фінансового планування діяльності підприємств в ринкових умовах господарювання.